

Illyés Gyula:

Széchenyi

Nekünk, kiknek a vég, a bomlás ismerős,
 a döblingi alkony, ahogy
 a sűrke ég megforr, bugyogva úgy viszi
 a napot, mint fűvő tojást
 s a próbált lélek, érezve a sors szélét,
 felnyúl, mint a láng szakad
 s a szakadó lelkű férfi, népe fölött,
 hogy összefogja még magát,
 magához vonja mind a bajt, a szenvedést
 (mellyel kis nép is egy világ)
 s Krisztusként, zsákmányával széttárt karja közt
 a végtelent ölelve küzd -

nekünk, kiknek a számadás ismerős,
 a legutolsó, amikor
 a düh könnyecseppjén át a táj megfintorul,
 pisztoly-lyuk kél fel a hold helyett
 s midőn a lélek - legyen teljes már a kép! -
 a jaj előtt, hogy "nem bírom!"
 zsoldost, pribéket, eszelős csürhét terem,
 köpjék rá önnön vádjait,
 mocskolják fennen azt a tiszta szenvedést,
 hisz hasztalan volt, hasztalan,
 hogy jajszavát, ha feltör mégis, hát röhej,
 szitok, üvöltés fojtsa el -

adja meg nekünk mégis szép kegyként a sors
 az ő útját, - a félelem,
 a szégyen és önmardosás vad elemeit,
 mint gőzt munkára váltani,
 hogy lázas főkön vigaszul a kéz a tett
 verejtékét simítsa szét,
 még akkor is, ha tudja elménk: hasztalan
 s szájukon, az eltorzulón
 kitörni e szó rángatózik: "nem bírom!"
 s a bomló lélek, mint a láng
 meg-meg szakad: száll szebb részével fölfelé! -
 az volt talán az istené.